

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ СЕМЕНА КУЗНЕЦЯ

Робоча програма
навчальної дисципліни
"ДЕРЖАВНЕ РЕГУЛЮВАННЯ ЕКОНОМІКИ
ТА ЕКОНОМІЧНА ПОЛІТИКА"
для студентів спеціальності
8.15010008 "Публічне адміністрування"
всіх форм навчання

Затверджено на засіданні кафедри публічного адміністрування та регіональної економіки.

Протокол № 8 від 23.12.2013 р.

Укладач Шумська Г. М.

P58 Робоча програма навчальної дисципліни "Державне регулювання економіки та економічна політика" для студентів спеціальності 8.15010008 "Публічне адміністрування" всіх форм навчання / укл. Г. М. Шумська. – Х. : Вид. ХНЕУ ім. С. Кузнеця, 2014. – 44 с. (Укр. мов.)

Подано кваліфікаційні вимоги до студентів у сфері державного регулювання економіки та економічної політики, тематичний план навчальної дисципліни, її зміст за модулями та темами, плани лекцій, семінарських (практичних) занять, методичні рекомендації щодо виконання самостійної роботи студентів, у тому числі контрольні запитання для самодіагностики, методика активізації процесу навчання.

Рекомендовано для студентів спеціальності 8.15010008 "Публічне адміністрування" всіх форм навчання.

Вступ

В умовах сучасного глобалізаційно-інформаційного світу особливого значення набуває державне регулювання економіки, яке покликане забезпечувати рівновагу і сталий розвиток країни в цілому. Означений безперечний факт актуалізує вивчення комплексу проблем, що мають безпосередній вплив на процес регулювання економіки та економічну політику. Конкретні напрями, форми та масштаби державного регулювання економіки визначаються характером і гостротою економічних, соціальних, екологічних та інших проблем у будь-якій країні певного періоду.

Державне регулювання економіки та економічна політика є сферою діяльності, що заслуговує на уважне вивчення внаслідок важливості її для загальної освіти студента, а також як однієї із нормативних спеціальних дисциплін підготовки магістра з публічного адміністрування.

Дисципліна "Державне регулювання економіки та економічна політика" посідає важливе місце у навчальному процесі, оскільки надає методологічні, методичні знання, допомагає сформувати практичне вміння щодо аналізу, оцінки і розробки заходів щодо реалізації економічної політики в Україні.

Вивчення дисципліни "Державне регулювання економіки та економічна політика" сприятиме підвищенню рівня загальноєкономічної підготовки студентів, формуванню у них навичок науково-аналітичного опрацювання проблем з позицій державних інтересів.

Дисципліна "Державне регулювання економіки та економічна політика" є нормативною дисципліною та вивчається згідно з навчальним планом підготовки фахівців освітньо-кваліфікаційного рівня "магістр" за спеціальністю 8.15010008 "Публічне адміністрування".

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітньо-кваліфікаційний рівень	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів – 5	Галузь знань 1501 "Державне управління"	Нормативна	
Модулів – 2	Спеціальність 8.15010008 "Публічне адміністрування"	Рік підготовки	
Змістових модулів – 2		1-й	2-й
Загальна кількість годин – 180		Семестр	
		2-й	3-й
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 3; самостійної роботи студента – 14		Лекції	
	18 год	12 год	
	Семінарські, практичні		
	34 год	12 год	
	Самостійна робота		
	124 год	152 год	
	Вид контролю		
екзамен			
	4 год	4 год	

Примітка. Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної роботи становить:

для денної форми навчання – 45 %;

для заочної форми навчання – 18 %.

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Метою навчальної дисципліни "Державне регулювання економіки та економічна політика" є з'ясування специфіки основних механізмів державного регулювання господарських процесів, ознайомлення з основними формами і методами їх реалізації в сучасних умовах України, визначення актуальних проблем реалізації економічної політики в Україні та засобів їх розв'язання.

Для досягнення мети поставлені такі основні **завдання**:

сформувати компетентності щодо використання основних механізмів державного регулювання господарських процесів;

ознайомити студентів з основними формами і методами реалізації механізмів державного регулювання господарських процесів у сучасних умовах України;

сформуванню здатності до визначення актуальних проблем реалізації економічної політики в Україні та засобів їх розв'язання;

навчитися розробляти пропозиції з ефективного державного регулювання соціально-економічних процесів у країні;

сформуванню здатності аналізувати економічну політику за провідними напрямами її реалізації в сучасних умовах України.

Об'єктом навчальної дисципліни є процес державного регулювання економіки та механізм реалізації економічної політики держави в умовах суспільних трансформацій.

Предметом навчальної дисципліни є засвоєння фундаментальних і прикладних засад державного управління господарськими процесами та механізмів реалізації фінансово-економічної політики держави в умовах суспільних трансформацій.

Зміст даної дисципліни є логічним продовженням та має змістовно-методичні зв'язки з такими дисциплінами як "Вступ до публічного адміністрування", "Територіальне управління в Україні в умовах реформ", "Public Management та процеси децентралізації ЄС", "Право", "Соціальний розвиток", "Планування розвитку територій", "Публічні фінанси" та ін. У свою чергу, знання з даної дисципліни забезпечують проведення тренінгів, комплексних консультаційних проектів, магістерських дипломних робіт.

У процесі навчання студенти отримують необхідні знання під час лекційних занять та виконання практичних завдань. Найбільш складні питання винесено на розгляд і обговорення під час семінарських занять. Також велике значення в процесі вивчення та закріплення знань має самостійна робота студентів. Усі види занять розроблені відповідно до кредитно-модульної системи організації навчального процесу.

У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен:

знати:

понятійний апарат та методологію дослідження проблем у сфері здійснення державного регулювання економіки;

економічну сутність, принципи, об'єкти, суб'єкти й інструменти державного регулювання економіки у країні;

теоретичні аспекти державної економічної політики та основні складові механізму її реалізації у країні;

методологічні основи розрахунку основних макроекономічних показників відповідно до системи національних рахунків, яку використовує Україна;

основні складові системи національних рахунків;

сутність економічного зростання;

нормативно-правові основи функціонування підприємництва в Україні;

економічну сутність структурної політики, основні її принципи й інструменти реалізації;

технологію проведення аналізу різних видів економічної політики в країні на макро- і мезорівнях;

вміти:

використовувати загальнонаукові та конкретнонаукові методи для дослідження механізму державного регулювання економіки у країні;

обґрунтовувати критерії для оцінювання наслідків прийнятих управлінських рішень щодо реалізації тієї чи іншої ДЕП у країні;

розраховувати основні макроекономічні показники в країні та застосовувати їх економічну сутність для ефективного державного регулювання економіки країни;

визначати основні показники, що характеризують економічне зростання (спад) в країні, та застосовувати їх у процесі державного регулювання економіки країни;

обирати доцільні інструменти державного регулювання підприємництва та регуляторного впливу на господарські процеси на різних рівнях державного управління;

розраховувати основні показники, що характеризують ефективність реалізації структурної та інноваційно-інвестиційної політики в країні, та застосовувати їх для ефективного державного регулювання економіки країни;

проводити аналіз різних видів економічної політики в країні на державному та регіональному рівнях.

У процесі викладання навчальної дисципліни основна увага приділяється оволодінню студентами професійними компетентностями, що наведені в табл. 1.

**Професійні компетентності, які отримують студенти після вивчення
навчальної дисципліни**

Код компетентності	Назва компетентності	Складові компетентності
ДРЕтаЕП* 1	Використовувати механізми дієвого державного регулювання господарських процесів у країні та її регіонах	Визначати мету та обґрунтовувати ефективні напрями державного регулювання господарських процесів на макро- та мезорівнях
		Використовувати методи й інструменти державного регулювання економіки країни та її регіонів
		Оцінювати вплив застосування різних інструментів, стратегій державного управління на основні макроекономічні параметри розвитку країни
		Застосовувати показники оцінки ефективності державного регулювання економікою країни та її регіонів
		Приймати управлінські рішення щодо модернізації державного регулювання економіки та економічної політики, використовуючи європейські підходи та вітчизняний досвід
ДРЕтаЕП 2	Обґрунтовувати напрями ефективної реалізації державної економічної політики на макро- та мезорівнях	Визначати технологію розробки та реалізації державної економічної політики країни
		Оцінювати вплив застосування різних інструментів і методів реалізації економічної політики на основні макроекономічні параметри
		Обґрунтовувати способи реалізації різних видів державної економічної політики в країні та її регіонах
		Обирати з альтернативних варіантів раціональні управлінські рішення щодо реалізації того чи іншого виду державної економічної політики в країні та її регіонах
		Обґрунтовувати критерії для оцінювання наслідків прийнятих управлінських рішень щодо вибору стратегії економічного зростання економіки на макро- та мезорівнях
		Надавати рекомендації органам державної влади і місцевого самоврядування щодо застосування ефективних варіантів економічного регулювання країни

* Державне регулювання економіки та економічна політика

Структуру складових професійних компетентностей та їх формування відповідно до Національної рамки кваліфікацій України наведено у додатку А.

3. Програма навчальної дисципліни

Змістовний модуль 1. Державне регулювання господарських процесів та економічної політики

Тема 1. Наукові засади державного регулювання господарських процесів та економічної політики

1.1. Необхідність державного регулювання економіки та економічної політики.

Сучасне розуміння сутності державного регулювання економіки та економічної політики. Основна мета державного регулювання економіки та економічної політики. Економічна політика як економічна категорія. Держава та її роль у регулюванні економіки. Обґрунтування доцільності державного втручання в економіку країни та реалізації ефективної державної економічної політики.

1.2. Сутність, об'єкти та суб'єкти державного регулювання економіки та економічної політики.

Економічна сутність об'єктів і суб'єктів державного регулювання економіки та економічної політики. Предмет, методи і завдання державного регулювання економіки та економічної політики. Основні принципи державного регулювання економіки країни. Державне управління економіки, його основні функції: організація, планування, регулювання, кадрове забезпечення, контроль.

1.3. Методи державного регулювання економіки та економічної політики.

Класифікація основних методів (за формою впливу, за засобами впливу), що використовуються у сфері державного регулювання економіки та економічної політики. Характеристика основних методів у сфері державного регулювання економіки та економічної політики.

Тема 2. Державна економічна політика та механізми її реалізації

2.1. Сутність, мета та принципи державної економічної політики.

Сутність, мета та основні завдання державної економічної політики. Об'єкти та суб'єкти державної економічної політики. Ключові принципи державної економічної політики в Україні. Рівні, на яких реалізується державна економічна політика. Фактори, що впливають на економічну політику держави. Сутність "глобалізаційних факторів" в економічній політиці держави та їх вплив на суспільний вибір в Україні.

2.2. Види державної економічної політики та алгоритм її реалізації в Україні.

Сутність та детальна характеристика основних видів державної економічної політики в Україні: соціальної, структурно-галузевої, інституціональної, інвестиційної, грошово-кредитної, бюджетної, цінової, податкової, демографічної, антимонопольної, інноваційної, валютної, екологічної. Основні показники, що використовуються для визначення ефективності реалізації того чи іншого виду державної економічної політики в Україні.

2.3. Складові частини механізму реалізації державної економічної політики.

Сутність механізму реалізації державної економічної політики в Україні та основні його складових частин. Інструменти реалізації державної економічної політики в країні. Пріоритети реалізації сучасної державної економічної політики в Україні.

Тема 3. Система макроекономічних показників та їх застосування в практиці регулювання економіки

3.1. Система національних рахунків як методологія моделювання макроекономічних процесів.

Сутність системи національних рахунків, яка використовується в Україні. Система національних рахунків як методологія моделювання макроекономічних процесів в Україні.

3.2. Принципи побудови і взаємозв'язок основних макроекономічних показників у системі національних рахунків.

Система принципів побудови основних макроекономічних показників у системі національних рахунків та їх взаємозв'язок. Застосування системи національних рахунків для аналізу макроекономічних процесів та прийняття державно-управлінських рішень.

3.3. Методи розрахунку основних макроекономічних показників залежно від відтворювального процесу.

Методи розрахунку основних макроекономічних показників залежно від стадій відтворювального процесу. Основні методи розрахунку валового внутрішнього продукту. Номінальний і реальний валовий внутрішній продукт. Використання індекса-дефлятора валового внутрішнього продукту в процесі державного регулювання економікою.

Змістовний модуль 2. Напрями реалізації та показники оцінки державної економічної політики

Тема 4. Фактори, критерії та показники економічного зростання

4.1. Сутність і основні типи економічного зростання країни.

Сутність та основні типи економічного зростання країни. Порівняння понять "економічне зростання" та "економічний розвиток". Фактори, які зумовлюють економічне зростання країни (фактори пропозиції і попиту, фактор економічної ефективності).

4.2. Критерії й основні показники економічного зростання країни.

Способи вимірювання економічного зростання країни. Система показників, які характеризують економічне зростання і економічний розвиток країни та її регіонів. Система показників кількісних змін економічного розвитку. Показники якісних змін економічного розвитку: індекс соціального розвитку, індекс розвитку людського потенціалу, індекс бідності та індекс рівня життя населення, комплекс індикаторів сталого розвитку. Критерії економічного зростання (спаду) країни.

4.3. Державна політика стимулювання економічного зростання: стратегії та пріоритети.

Сутність методів і інструментів державного стимулювання економічного зростання в країні. Економічні методи державного регулювання економіки для стимулювання структурних зрушень в Україні на основі використання фіскальних, монетарних, інвестиційних інструментів. Практика реалізації моделі державного стимулювання економічного розвитку країни та її регіонів у стратегічному і тактичному вимірах.

Тема 5. Державне регулювання підприємництва та регуляторна політика в Україні

5.1. Підприємництво як об'єкт державного регулювання.

Економічна сутність підприємництва в Україні. Види та характеристика підприємницької діяльності. Організаційно-правові форми підприємництва в Україні. Роль держави в процесі становлення підприємницького середовища в Україні. Нормативно-правове забезпечення функціонування підприємницької діяльності в Україні.

5.2. Формування системи державної підтримки підприємницької діяльності.

Механізм державної підтримки та розвитку підприємницької діяльності в Україні. Основні нормативно-правові документи, що регламентують процес державного регулювання підприємництва в Україні. Засади державного контролю за підприємницької діяльністю в Україні.

5.3. Фінансові важелі державного регулювання підприємництва.

Сутність податкового регулювання та сприяння розвитку бізнесу. Класифікація фінансових важелів державного регулювання підприємництва за економічним призначенням (заходи податкового регулювання та сприяння самоінвестуванню підприємництва; фінансово-інвестиційні методи державного впливу на бізнес). Характеристика заходів податкового регулювання та сприяння самоінвестуванню підприємництва в Україні. Сутність державного кредитування підприємництва в Україні. Фінансова підтримка підприємництва в Україні.

5.4. Регуляторна політика держави в господарській сфері.

Сутність та основні напрями регуляторної політики в Україні у господарській сфері. Принципи державної регуляторної політики. Забезпечення здійснення регуляторної політики держави. Нормативно-правове забезпечення здійснення регуляторної політики в Україні у господарській сфері. Правове регулювання господарських і адміністративних відносин між регуляторними органами (або іншими органами державної влади) та суб'єктами господарювання в країні. Технологія аналізу регуляторного впливу.

Тема 6. Механізми структурної та інноваційно-інвестиційної політики

6.1. Сутність структурної політики держави та її основні види.

Економічний зміст структурної політики держави та її основні види. Принципи здійснення державної структурної політики. Основні показники оцінки структурних зрушень в економіці країни. Державне регулювання структурних зрушень в економіці та структурна політика держави.

6.2. Державне регулювання науково-технічної та інноваційної діяльності.

Сутність процесу державного регулювання науково-технічної та інноваційної діяльності. Основні інструменти механізму державного сприяння формуванню і розвитку національної інноваційної системи. Основні показники науково-технічної та інноваційної діяльності країни та її регіонів.

6.3. Державне регулювання інвестиційних процесів в Україні.

Концептуальні основи державного регулювання інвестиційних процесів в Україні. Класичні і сучасні теорії державного регулювання інвестицій. Перспективи стимулювання залучення іноземного капіталу до економіки країни. Аналіз інвестиційної активності країни та її регіонів. Методи державного регулювання інвестиційних процесів в Україні.

Тема 7. Аналіз економічної політики за провідними напрямками її реалізації в сучасних умовах України

7.1. Мета та інструменти економічної політики.

Економічний аналіз державної політики в Україні. Основні методи та інструменти реалізації економічної політики в країні. Цикл формування і реалізації економічної політики. Стратегія і тактика як форми реалізації економічної політики.

7.2. Основні напрями аналізу економічної політики.

Алгоритм аналізу економічної політики. Моніторинг і оцінювання економічної політики. Основні показники аналізу економічної політики на різних рівнях державного управління. Порівняльний аналіз економічної політики України та інших країн світу

4. Структура навчальної дисципліни

При вивченні дисципліни "Державне регулювання економіки та економічна політика" студент має ознайомитися з програмою дисципліни, з її структурою, формами та методами навчання, а також з усіма видами

контролю та методикою оцінювання сформованих професійних компетентностей.

Тематичний план дисципліни "Державне регулювання економіки та економічна політика" складається з двох модулів, кожний з яких об'єднує у собі відносно окремих самостійний блок дисципліни, який логічно пов'язує декілька навчальних елементів дисципліни за змістом та взаємозв'язками. Вивчення студентом навчальної дисципліни відбувається шляхом послідовного і ґрунтовного опрацювання навчальних модулів.

Структура залікового кредиту навчальної дисципліни наведена у табл. 2.

Таблиця 2

**Структура залікового кредиту навчальної дисципліни
"Державне регулювання економіки та економічна політика"**

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин									
	денна форма					заочна форма				
	усього	у тому числі				усього	у тому числі			
		лекційні	семінарські, практичні	проведення підсумкового контролю	самостійна робота		лекційні	практичні	проведення підсумкового контролю	самостійна робота
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
Змістовий модуль 1. Державне регулювання господарських процесів та економічної політики										
<i>Тема 1. Наукові засади державного регулювання господарських процесів та економічної політики</i>	27	4	4	–	19	24	2	2	–	20
<i>Тема 2. Державна економічна політика та механізми її реалізації</i>	27	4	4	–	19	24	2	2	–	20
<i>Тема 3. Система макроекономічних показників та їх застосування в практиці регулювання економіки</i>	32	4	8	–	20	24	2	2	–	20
Разом за змістовим модулем 1	86	12	16	–	58	72	6	6	–	60

Змістовий модуль 2. Напрями реалізації та показники оцінки державної економічної політики										
<i>Тема 4. Фактори, критерії та показники економічного зростання</i>	19	1	4	–	14	25	2	2	–	21
<i>Тема 5. Державне регулювання підприємництва та регуляторна політика в Україні</i>	22	2	6	–	14	25	2	2	–	21

Закінчення табл. 2

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
<i>Тема 6. Механізми структурної та інноваційно-інвестиційної політики</i>	20	2	4	–	14	22	1	1	–	20
<i>Тема 7. Аналіз економічної політики за провідними напрямами її реалізації в сучасних умовах України</i>	19	1	4	–	14	22	1	1	–	20
Разом за змістовим модулем 2	80	6	18	–	56	94	6	6	–	82
<i>Підготовка до екзамену</i>	10	–	–	–	10	10	–	–	–	10
<i>Передекзаменаційні консультації</i>	2	–	–	2	–	2	–	–	2	–
<i>Екзамен</i>	2	–	–	2	–	2	–	–	2	–
Усього годин за дисципліною	180	18	34	4	124	180	12	12	4	152

5. Теми та плани семінарських занять

Семінарське заняття – форма навчального заняття, спрямована на закріплення студентом теоретичних знань, отриманих як на лекційних заняттях, так і в процесі самостійного вивчення матеріалу.

У процесі проведення семінарського заняття організується дискусія навколо попередньо визначених тем, до яких студенти готують тези

виступів, а також проблемні питання, відповідь на які має бути знайдена у ході обговорення.

На кожному семінарському занятті викладач оцінює підготовлені студентами доповіді та презентації з окреслених питань (табл. 3), їх виступи, активність у дискусії, вміння формулювати і відстоювати свою позицію тощо. Підсумкові бали за кожне семінарське заняття виставляються у відповідний журнал. Отримані студентом бали за окремі семінарські заняття враховуються в процесі накопичення підсумкових балів з даної навчальної дисципліни.

Теми та плани практичних (семінарських) занять

Назва теми	Теми та плани практичних (семінарських) занять	Кількість годин	Література
1	2	3	4
Змістовий модуль 1. Державне регулювання господарських процесів та економічної політики			
<i>Тема 1.</i> Наукові засади державного регулювання господарських процесів та економічної політики	<i>Семінарське заняття.</i> 1. Основні теорії державного регулювання економіки та економічної політики (ДРЕ та ЕП). 2. Досвід здійснення ДРЕ та ЕП в Україні та зарубіжних країнах. 3. Зв'язок дисципліни "ДРЕ та ЕП" з іншими дисциплінами	4	Основна [2; 4 – 6]; додаткова [8; 11; 18]
<i>Тема 2.</i> Державна економічна політика та механізми її реалізації	<i>Семінарське заняття.</i> 1. Сутність, мета та основні завдання державної економічної політики (ДЕП). 2. Принципи реалізації ДЕП та їх застосування на практиці. 3. Форми, методи та інструменти реалізації ДЕП на макро-, мезо- та мікрорівнях. 4. Протиріччя, що мають місце у процесі реалізації ДЕП в Україні та інших країнах світу. <i>Практичне заняття.</i> Здійснення аналізу основних видів державної економічної політики в Україні	4	Основна [2 – 6]; додаткова [8; 11; 14 – 18]
<i>Тема 3.</i> Система макроекономічних показників та їх застосування в практиці регулювання економіки	<i>Семінарське заняття.</i> 1. Використання системи національних рахунків в Україні та інших країнах світу. 2. Принципи побудови і взаємозв'язок основних макроекономічних показників у системі національних рахунків. 3. Методи розрахунку валового внутрішнього продукту (ВВП) на різних стадіях відтворювального процесу. <i>Практичне заняття.</i> Оцінка структури і динаміки ВВП за статистичними даними. Розрахунок реального і номінального ВВП та темпів інфляції за статистичними	8	Основна [2 – 6]; додаткова [8 – 12; 15 – 18]

	даними. Колоквіум за змістовим модулем 1		
--	---	--	--

Закінчення табл. 3

1	2	3	4
Змістовий модуль 2. Напрями реалізації та показники оцінки державної економічної політики			
Тема 4. Фактори, критерії та показники економічного зростання	<p><i>Семінарське заняття.</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Моделі і критерії економічного зростання в Україні та інших країнах світу. 2. Основні показники економічного зростання. 3. Фактори економічного зростання та специфіка їх дії в Україні. <p><i>Практичне заняття.</i> Розрахунок показників економічного зростання в регіонах України</p>	4	Основна [2 – 6]; додаткова [7; 9 – 10; 15; 17 – 20]
Тема 5. Державне регулювання підприємництва та регуляторна політика в Україні	<p><i>Семінарське заняття.</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Основні механізми регулювання підприємницької діяльності в Україні. 2. Механізм стимулювання інноваційної активності підприємств у різних країнах світу. 3. Визначення державного впливу на розвиток інноваційного підприємництва в Україні. 4. Необхідність та основні напрями запровадження регуляторної політики у сучасних умовах розвитку України 	6	Основна [2 – 6]; додаткова [8 – 12; 20 – 21]
Тема 6. Механізми структурної та інноваційно-інвестиційної політики	<p><i>Семінарське заняття.</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Специфіка державного регулювання інноваційно-інвестиційних процесів в Україні. 2. Регіональні інвестиційні програми та показники економічної ефективності інвестицій в Україні. 	4	Основна [1 – 6]; додаткова [7 – 12; 15 – 21]

	<i>Практичне заняття.</i> Розрахунок основних структурних співвідношень економіки країни та її регіонів		
<i>Тема 7.</i> Аналіз економічної політики за провідними напрямками її реалізації в сучасних умовах України	<i>Практичне заняття.</i> Розрахунок показників, що характеризують основні напрями економічної політики країни. Проведення порівняльного аналізу економічної політики України та інших країн світу. <i>Колоквіум за змістовим модулем 2</i>	4	Основна [1 – 6]; додаткова [7 – 12; 15 – 21]

6. Теми практичних занять

Практичне заняття – форма навчального заняття, спрямована на формування професійних компетентностей студентів у процесі виконання ними певних видів економічної роботи, а саме – розрахунків економічних показників, обґрунтування висновків щодо напрямів покращення державного регулювання економіки. Проведення таких занять ґрунтується на попередньо підготовленому методичному матеріалі – тестах для виявлення ступеня оволодіння необхідними теоретичними положеннями, наборі завдань різного рівня складності для розв'язування їх на занятті.

У процесі проведення практичного заняття студенти самостійно або у малих групах (при попередньому поясненні викладача) вирішують запропоновані завдання різного рівня складності, практичні ситуації чи ділові ігри. Наприкінці заняття з метою виявлення ступеня засвоєння матеріалу викладачем проводиться перевірка роботи, яку виконували студенти, та підведення підсумків з виставленням відповідної оцінки в залежності від результатів виконаної роботи. У межах дисципліни "Державне регулювання економіки та економічна політика" з метою опанування студентами усіх видів економічних розрахунків практичні заняття рекомендується проводити за окремо взятими темами чи, в деяких випадках, питаннями (див. табл. 3).

7. Самостійна робота

Вивчення матеріалу з дисципліни "Державне регулювання економіки та економічна політика" передбачає проведення студентом самостійної роботи.

Самостійна робота студентів є важливою складовою навчального процесу. Її слід розглядати як спосіб індивідуалізації процесу навчально-професійної підготовки студентів, як основу самоосвітньої діяльності фахівців, вагомий чинник їх професійної мобільності. Вона полягає у поглибленому вивченні та аналізі інформації з питань, винесених на самостійне опрацювання з використанням підручників, навчальних посібників, науково-економічної та періодичної літератури, законів та нормативних актів України, інформації з мережі Інтернет, даних статистичних довідників. Ця інформація повинна використовуватися студентом при підготовці до практичних (семінарських) занять та до проміжного і підсумкового контролю.

Навчальний час, відведений для самостійної роботи студентів денної форми навчання, визначається навчальним планом і становить 69 % (124 години) від загального обсягу навчального часу на вивчення дисципліни (180 годин). У ході самостійної роботи студент має перетворитися на активного учасника навчального процесу, навчитися свідомо ставитися до оволодіння теоретичними і практичними знаннями, вільно орієнтуватися в інформаційному просторі, нести індивідуальну відповідальність за якість власної професійної підготовки.

Питання для самостійного опрацювання

Змістовий модуль 1. Державне регулювання господарських процесів та економічної політики

Тема 1. Наукові засади державного регулювання господарських процесів та економічної політики

- 1.1. Класичні наукові школи державного регулювання економіки.
- 1.2. Сучасні наукові школи державного регулювання економіки.
- 1.3. Інструменти прямого і непрямого втручання держави в управління економічними процесами.

Література: основна [2; 4 – 6]; додаткова [8; 11; 18].

Тема 2. Державна економічна політика та механізми її реалізації

- 2.1. Актуальні проблеми державної економічної політики в Україні.
- 2.2. Світовий досвід формування і реалізації державної економічної політики.
- 2.3. Фінансове забезпечення реалізації державної економічної політики.
- 2.4. Обґрунтування напрямів реалізації основних видів державної економічної політики в Україні.

Література: основна [2 – 6]; додаткова [11; 8; 14 – 18].

Тема 3. Система макроекономічних показників та їх застосування в практиці регулювання економіки

- 3.1. Номінальний і реальний валовий внутрішній продукт.
- 3.2. Суспільний добробут і тіньова економіка.

3.3. Використання системи національних рахунків для аналізу макроекономічних процесів та прийняття державно-управлінських рішень.
Література: основна [2; 4 – 6]; додаткова [17; 20 – 22; 24; 34; 38].

Змістовий модуль 2. Напрями реалізації та показники оцінки державної економічної політики

Тема 4. Фактори, критерії та показники економічного зростання

- 4.1. Зв'язок між поняттям "економічне зростання" і "економічний розвиток".
- 4.2. Стратегія соціально-економічного розвитку країни та її регіонів.
- 4.3. Засоби державного впливу на економічне зростання.
- 4.4. Індекс рівня життя населення як основний показник якісних змін економічного розвитку країни.

Література: основна [2; 4 – 6]; додаткова [17; 20 – 22; 24; 34; 38].

Тема 5. Державне регулювання підприємництва та регуляторна політика в Україні

- 5.1. Державне регулювання малого і середнього підприємництва в Україні.
  - 5.2. Нормативно-правове забезпечення державного регулювання підприємництва в Україні.
  - 5.3. Переваги і недоліки основних напрямів регуляторної політики в Україні.
- Література: основна [2; 4 – 6]; додаткова [12; 14; 17; 20 – 22; 24; 31 – 32; 38; 39].

Тема 6. Механізми структурної та інноваційно-інвестиційної політики

- 6.1. Сутність і механізми структурної політики держави.
  - 6.2. Форми регулювання науково-технічної політики в Україні.
  - 6.3. Формування інноваційних кластерів в Україні та в інших країнах.
  - 6.4. Вплив держави на розподіл інвестицій між галузями та регіонами.
- Література: основна [2; 4 – 6]; додаткова [12 – 15; 17 – 24; 34 – 38].

Тема 7. Аналіз економічної політики за провідними напрямами її реалізації в сучасних умовах України

- 7.1. Моніторинг і оцінювання економічної політики в Україні.
- 7.2. Основні показники для аналізу економічної політики держави.

Література: основна [2; 4 – 6]; додаткова [8; 11; 17; 20 – 22; 24; 30; 33; 34; 35; 38].

7.1. Контрольні запитання для самодіагностики

Змістовий модуль 1. Державне регулювання господарських процесів та економічної політики

Тема 1. Наукові засади державного регулювання господарських процесів та економічної політики

1.1. У чому полягає об'єктивна необхідність і які можливості державного регулювання економіки?

1.2. Які основні функції виконує держава у сучасній ринковій економіці?

1.3. Еволюція теорії і практики державного регулювання. Чим вона викликана?

1.4. Які існують типи формалізованого впливу держави на економіку?

1.5. Чи є поняття "державне втручання в економіку" та "державне регулювання економіки" тотожними?

1.6. Основні методи державного регулювання економіки.

1.7. Назвіть основні форми правового регулювання економіки в Україні.

Література: основна [2; 4 – 6]; додаткова [21; 24; 34; 38].

Тема 2. Державна економічна політика та механізми її реалізації

2.1. Що ви розумієте під поняттям "державна економічна політика"? Назвіть нормативно-правові акти, що виступають законодавчою базою реалізації державної економічної політики в Україні.

2.2. Назвіть головні цілі державної економічної політики в Україні.

2.4. Наведіть приклади об'єктів і суб'єктів державної економічної політики в Україні.

2.5. Охарактеризуйте основні види державної економічної політики та зміст основних її принципів.

2.6. На які органи влади покладено реалізацію державної економічної політики в Україні?

2.7. Охарактеризуйте основні етапи алгоритму реалізації державної економічної політики в країні.

2.8. Назвіть та охарактеризуйте основні методи реалізації державної економічної політики в Україні.

2.9. За допомогою яких інструментів здійснюється реалізація державної економічної політики в Україні?

Література: основна [2 – 6]; додаткова [8; 11; 14 – 18].

Тема 3. Система макроекономічних показників та їх застосування в практиці регулювання економіки

3.1. Що є номінальним і реальним валовим внутрішнім продуктом?

3.2. Які методи розрахунку валового внутрішнього продукту Ви знаєте? З якою метою у системі національних рахунків використовуються різні методи розрахунку валового внутрішнього продукту?

3.3. Яким чином система національних рахунків використовується для аналізу макроекономічних процесів та прийняття державно-управлінських рішень?

Література: основна [2; 4 – 6]; додаткова [17; 20 – 22; 24; 34; 38].

Змістовий модуль 2. Напрями реалізації та показники оцінки державної економічної політики

Тема 4. Фактори, критерії та показники економічного зростання

4.1. Як співвідносяться поняття "економічне зростання" та "економічний розвиток"?

4.2. Які типи економічного зростання ви знаєте?

4.3. За допомогою яких показників можна виміряти рівень економічного зростання у країні?

4.4. Які фактори справляють найбільший вплив на динаміку економічного зростання української економіки в цілому та окремих галузях?

Література: основна [2; 4 – 6]; додаткова [17; 20 – 22; 24; 34; 38].

Тема 5. Державне регулювання підприємництва та регуляторна політика в Україні

5.1. Охарактеризуйте методи та інструменти державного впливу на розвиток підприємництва.

5.2. Які основні завдання держави щодо створення та розвитку підприємництва в Україні?

5.3. Які можна виділити основні напрями державної підтримки підприємництва в Україні?

5.4. Які можна виділити переваги та недоліки здійснення регуляторної політики в Україні та її регіонах?

Література: основна [2; 4 – 6]; додаткова [12; 14; 17; 20 – 22; 24; 31; 32; 38; 38].

Тема 6. Механізми структурної та інноваційно-інвестиційної політики

6.1. Назвіть і охарактеризуйте основні структурні взаємозв'язки у сучасній економіці України.

6.2. Назвіть фази довгострокових структурних циклів.

6.3. Що є пріоритетним у здійсненні структурної політики держави у сучасних умовах України? Як це пов'язано із провідними напрямками запровадження промислової, аграрної політики держави?

6.4. Поясніть взаємозв'язок між інвестиційною та інноваційною політикою держави.

6.5. Як здійснення заходів з регулювання інвестиційно-інноваційних процесів позначається на структурних зрушеннях в економіці?

6.6. Визначте особливості галузевої структури іноземних інвестицій в економіку України.

Література: основна [2; 4 – 6]; додаткова [12 – 15; 17 – 24; 34 – 38].

Тема 7. Аналіз економічної політики за провідними напрямками її реалізації в сучасних умовах України

7.1. Визначте особливості здійснення економічної політики в Україні.

7.2. Процедура моніторингу економічної політики у країні.

7.3. Основні показники, які використовують для аналізу економічної політики держави.

7.4. Які основні напрями реалізації економічної політики в Україні?

Література: основна [2; 4 – 6]; додаткова [8; 11; 17; 20 – 22; 24; 30; 33; 34; 35; 38].

8. Індивідуально-консультативна робота

Індивідуально-консультативна робота здійснюється за графіком індивідуально-консультативної роботи у формі індивідуальних занять, консультацій, перевірки та захисту завдань, що винесені на поточний контроль тощо.

Індивідуально-консультативна робота з теоретичної частини дисципліни проводиться у вигляді:

1) індивідуальних консультацій (запитання – відповідь стосовно проблемних питань теоретичного матеріалу дисципліни);

2) групових консультацій (розгляд типових прикладів, практики впровадження та використання нових методів та методик у практику діяльності органів державної влади).

Індивідуально-консультативна робота з практичної частини дисципліни проводиться у вигляді:

1) індивідуальних консультацій (розгляд практичних завдань, стосовно яких виникли запитання);

2) групових консультацій (розгляд практичних ситуацій, рольових ігор, які потребують колективного обговорення).

Індивідуально-консультативна робота для комплексної оцінки засвоєння програмного матеріалу проводиться у вигляді:

1) індивідуального захисту самостійних та індивідуальних завдань;

2) підготовки наукових статей, тез доповідей для виступу на наукових конференціях;

3) написання наукових робіт для участі на всеукраїнських, міжнародних конкурсах.

9. Методи навчання

При викладанні дисципліни "Державне регулювання економіки та економічна політика" для активізації навчального процесу передбачено застосування сучасних навчальних технологій, таких як: проблемні лекції, міні-лекції, семінари-дискусії, робота в малих групах, кейс-метод.

Розподіл форм та методів активізації процесу навчання за темами навчальної дисципліни наведено у табл. 4.

Проблемні лекції спрямовані на розвиток мислення студентів. Коло питань теми лекції обмежуються двома – трьома ключовими моментами,

увага студентів концентрується на матеріалі, що не знайшов відображення в підручниках, використовується досвід закордонних навчальних закладів з роздаванням студентам під час лекцій друкованого матеріалу та виділенням головних висновків з питань, що розглядаються. При викладанні лекційного матеріалу студентам пропонуються питання для самостійного розміркування. При цьому лектор задає питання, які спонукають студента шукати розв'язання проблемної ситуації. Така система примушує студентів сконцентруватися і почати активно мислити в пошуках правильної відповіді.

Таблиця 4

Розподіл форм та методів активізації процесу навчання за темами навчальної дисципліни

Тема	Практичне застосування навчальних технологій
Змістовий модуль 1. Державне регулювання господарських процесів та економічної політики	
<i>Тема 1.</i> Наукові засади державного регулювання господарських процесів та економічної політики	<i>Проблемна лекція</i> з питання "Необхідність державного регулювання господарських процесів та економічної політики в Україні та інших країнах світу"; <i>кейс</i> "Вибір моделі державного регулювання економіки та економічної політики для України"; <i>презентація</i> результатів роботи в малих групах
<i>Тема 2.</i> Державна економічна політика та механізми її реалізації	<i>Проблемна лекція</i> з питання "Роль держави в управлінні трансформаційними процесами у національній економіці" <i>Міні-лекція, семінар-дискусія</i> з питання "Вплив "глобалізаційних факторів" в економічній політиці держави на суспільний вибір"; <i>презентація</i> результатів роботи в малих групах
<i>Тема 3.</i> Система макроекономічних показників та їх застосування в практиці регулювання економіки	<i>Проблемна лекція</i> з питання "Основні проблеми розрахунку реального і номінального валового внутрішнього продукту"
Змістовий модуль 2. Напрями реалізації та показники оцінки державної економічної політики	
<i>Тема 4.</i> Фактори, критерії та показники економічного зростання	<i>Проблемна лекція</i> з питання "Оцінка рівня економічного розвитку у регіонах України"; <i>кейс</i> "Вплив зовнішніх факторів на динаміку економічного зростання України та її регіонів"; <i>презентація</i> результатів роботи в малих групах

<i>Тема 5. Державне регулювання підприємництва та регуляторна політика в Україні</i>	<i>Міні-лекція, семінар-дискусія з питання "Переваги та недоліки державного регулювання підприємства в Україні та інших країнах світу"; презентація результатів роботи в малих групах</i>
<i>Тема 6. Механізми структурної та інноваційно-інвестиційної політики</i>	<i>Міні-лекція, семінар-дискусія з питання "Структурна перебудова української економіки та пріоритети інвестиційної політики України"; кейс "Формування кластерної системи в Україні та її регіонах" презентація результатів роботи в малих групах</i>
<i>Тема 7. Аналіз економічної політики за провідними напрямками її реалізації в сучасних умовах України</i>	<i>кейс "Порівняльний аналіз економічної політики в Україні та інших країн світу (Китаю, Німеччини, Японії тощо)" презентація результатів роботи в малих групах</i>

На початку проведення **проблемної лекції** необхідно чітко сформулювати проблему, яку необхідно вирішити студентам. При викладанні лекційного матеріалу слід уникати прямої відповіді на поставлені запитання, а висвітлювати лекційний матеріал таким чином, щоб отриману інформацію студент міг використовувати при розв'язанні проблеми.

Міні-лекції передбачають викладення навчального матеріалу, за короткий проміжок часу й характеризуються значною ємністю, складністю логічних побудов, образів, доказів та узагальнень. Міні-лекції проводяться, як правило, як частина заняття-дослідження.

На початку проведення міні-лекції за вказаними вище темами лектор акцентує увагу студентів на необхідності представити викладений лекційний матеріал у так званому структурно-логічному вигляді. На розгляд виносяться питання, які зафіксовані у плані лекцій, але викладаються вони стисло. Лекційне заняття, проведене у такий спосіб, пробуджує у студента активність та увагу при сприйнятті матеріалу, а також спрямовує його на використання системного підходу при відтворенні інформації, яку він одержав від викладача.

Проблемні лекції та міні-лекції доцільно поєднувати з такою формою активізації навчального процесу, як робота в малих групах.

Робота в малих групах дає змогу структурувати лекційні або практично-семінарські заняття за формою і змістом, створює можливості для участі кожного студента в роботі за темою заняття, забезпечує формування особистісних якостей та досвіду соціального спілкування. Після висвітлення проблеми (при використанні проблемних лекцій) або стислого викладання матеріалу (при використанні міні-лекцій) студентам

пропонується об'єднуватися у групи по 5 – 6 осіб та презентувати наприкінці заняття своє бачення та сприйняття матеріалу.

Презентації – виступи, перед аудиторією, що використовуються для представлення певних досягнень, результатів роботи групи, звіту про виконання індивідуальних завдань, інструктажу, для демонстрації нових товарів і послуг. Однією з позитивних рис презентації та її переваг при використанні в навчальному процесі є обмін досвідом, який здобули студенти при роботі у певній малій групі.

Семінари-дискусії передбачають обмін думками та поглядами учасників щодо даної теми, а також розвивають мислення, допомагають формувати погляди і переконання, виробляють вміння формулювати думки й висловлювати їх, вчать оцінювати пропозиції інших людей, критично підходити до власних поглядів.

Кейс-метод – метод аналізу конкретних ситуацій, який дає змогу наблизити процес навчання до реальної практичної діяльності спеціалістів і передбачає розгляд виробничих, управлінських та інших ситуацій, складних конфліктних випадків, проблемних ситуацій, інцидентів у процесі вивчення навчального матеріалу.

10. Методи контролю

Система оцінювання сформованих компетентностей (див. табл. 1) у студентів враховує види занять, які згідно з програмою навчальної дисципліни передбачають лекційні, семінарські, практичні заняття, а також виконання самостійної роботи. Перевірка та оцінювання сформованих компетентностей студентів може проводитись в наступних формах: оцінювання роботи студентів в процесі практичних (семінарських) занять; проведення поточного (проміжного) контролю; проведення модульного контролю; проведення підсумкового письмового іспиту. Оцінювання сформованих компетентностей у студентів здійснюється за накопичувальною 100-бальною системою.

Відповідно до Тимчасового положення "Про порядок оцінювання результатів навчання студентів за накопичувальною бально-рейтинговою системою", загальна оцінка складається з оцінки за поточну успішність, яку студент отримує під час лекційних, семінарських (практичних) занять (**60 балів**), та оцінки за письмовий іспит (**40 балів**).

Поточне оцінювання рівня оволодіння студентами професійними компетентностями здійснюється під час проведення лекційних, семінарських (практичних) занять.

Поточний контроль здійснюється протягом семестру під час проведення лекційних, практичних (семінарських) занять і оцінюється сумою набраних балів (максимальна сума – 60 балів; мінімальна сума, що дозволяє студенту скласти іспит – 35 балів).

Об'єктами поточного контролю є: 1) активність та результативність роботи студента протягом семестру над вивченням навчального матеріалу дисципліни; 2) відвідування занять, виконання домашніх завдань, есе, доповіді, підготовки презентацій за темами дисципліни; 3) проходження проміжного контролю і виконання модульних контрольних завдань.

Оцінювання проводиться за накопичувальною бально-рейтинговою системою за такими критеріями: розуміння, ступінь засвоєння теорії та методології проблем, що розглядаються; ступінь засвоєння матеріалу дисципліни; ознайомлення з рекомендованою літературою, а також із сучасною літературою з питань, що розглядаються; уміння поєднувати теорію з практикою при розгляді ситуацій, розв'язанні задач, проведення розрахунків при виконанні завдань, винесених для самостійного опрацювання, та завдань, винесених на розгляд в аудиторії; логіка, структура, стиль викладу матеріалу в письмових роботах і при виступах в аудиторії, вміння обґрунтовувати свою позицію, здійснювати узагальнення інформації та робити висновки.

При оцінюванні практичних завдань увага приділяється також їх якості та самостійності, своєчасності здачі виконаних завдань викладачу (згідно з графіком навчального процесу). Якщо якась із вимог не буде виконана, то оцінка буде знижена.

Модульний контроль проводиться з урахуванням поточного контролю за відповідний змістовий модуль і має на меті інтегровану оцінку результатів навчання студента після вивчення матеріалу з логічно завершеної частини дисципліни – змістового модуля.

Модульний контроль проводиться у формі **колоквіуму** двічі за семестр. При проведенні колоквіуму визначається рівень оволодіння студентами професійних компетентностей з навчальної дисципліни за відповідний змістовий модуль.

Колоквіум передбачає виявлення опанування студентом матеріалу лекційного модуля та вміння застосовувати його для вирішення

практичної ситуації і проводиться у вигляді тестування, а також вирішення практичного завдання. При цьому тестове завдання може містити як запитання, що стосуються суто теоретичного матеріалу, так і запитання, спрямовані на вирішення невеличкого практичного завдання.

Тестові завдання містять запитання одиничного і множинного вибору різного рівня складності. Для оцінювання рівня відповідей студентів на тестові завдання використовуються наступні критерії:

оцінка 11 балів виставляється у випадку, якщо студент правильно відповів на 24 тестові запитання;

оцінка 10 балів – 23 – 22 правильних відповідей;

оцінка 9 балів – 21 – 20 правильних відповідей;

оцінка 8 балів – 19 – 18 правильних відповідей;

оцінка 7 балів – 17 – 16 правильних відповідей;

оцінка 6 балів – 15 – 14 правильних відповідей;

оцінка 5 балів – 13 – 12 правильних відповідей;

оцінка 4 балів – 11 – 10 правильних відповідей;

оцінка 3 бали – 9 – 8 правильних відповідей;

оцінка 2 бали – 7 – 6 правильних відповідей;

оцінка 1 бал – 5 і менше правильних відповідей.

Тести для модульного контролю обираються із загального переліку тестів за відповідними модулями.

У процесі модульного контролю при вирішенні практичного завдання **оцінка 11 балів** виставляється: за правильне представлення та використання методичного апарату, зокрема формул та позначення до них (4 бали); за арифметичну правильність розрахунків та охайність представлення результатів (4 бали); за правильне наведення одиниць виміру показників (1 бал); за наявність і ґрунтовність висновку (2 бали).

Кожне завдання модульного контролю оцінюється окремо. Загальна оцінка дорівнює середній арифметичній із суми оцінок кожного завдання.

Таким чином, після вивчення тем 1-3 (змістовий модуль 1) студенти виконують **Завдання до змістового модуля 1**. Відповідно, після вивчення 4-7 тем (змістовий модуль 2) – **Завдання до змістового модуля 2**.

Підсумковий контроль з навчальної дисципліни "Державне регулювання економіки та економічна політика" здійснюється у письмовій формі за екзаменаційними білетами.

Студент не допускається до складання іспиту, якщо кількість балів, одержаних за результати успішності під час поточного та модульного контролю впродовж семестру, в сумі **не досягла 35 балів**.

Екзаменаційний білет включає в себе п'ять завдань (три стереотипні, одне евристичне та одне діагностичне завдання), які перевіряють рівень оволодіння студентами професійними компетентностями з оцінки основних макро- та мезоекономічних показників (валового внутрішнього продукту, чистого внутрішнього продукту, валового регіонального продукту, валового регіонального продукту на одну особу та ін.), темпів зростання (приросту) основних показників розвитку економіки країни та її регіонів, показників аналізу національного і регіонального ринків праці, індексів рівня життя населення регіонів, коефіцієнту ринкової концентрації, з аналізу ефективності грошово-кредитної та бюджетної політики держави та з прийняття оптимальних рішень щодо проведення економічної політики країни.

Зразок екзаменаційного білета

Форма № Н-5.05

Харківський національний економічний університет імені Семена Кузнеця
Напрямок підготовки державне управління
Спеціальність публічне адміністрування Семестр 2
Навчальна дисципліна "Державне регулювання економіки та економічна політика"

ЕКЗАМЕНАЦІЙНИЙ БІЛЕТ № 1

Завдання 1 (стереотипне). Визначити рівень боргового навантаження країни за наступними даними: обсяг зовнішнього боргу становить 24 506,88 млн дол. США; річний номінальний валовий внутрішній продукт (ВВП) становить 1316,6 млрд грн, курс національної валюти становить 7,99 грн за 1 дол. США; сукупні платежі з обслуговування державного боргу становлять 2 454,31 млн дол. США; річний обсяг експорту товарів і послуг країни – 82 210,26 млн дол. США.

Завдання 2 (стереотипне). Розрахуйте рівень безробіття в області та рівень зайнятості населення за період і зробіть висновки. Чисельність населення, що проживає в області, складає 4 000 тисяч осіб, з них трудові ресурси складають 52 %. Число учнів – 5 тисяч осіб, курсантів і студентів

денної форми навчання – 15 тис. осіб, а інших осіб, що відносяться до економічно неактивного населення, – 80 тисяч осіб. Число безробітних в області складає 230 тисяч осіб.

Завдання 3 (стереотипне). Яким повинен бути рівень фактичного безробіття, якщо фактичний обсяг валового національного продукту складає 3 705 млн грн, потенційний обсяг валового національного продукту складає 3 800 млн грн, а природній рівень безробіття – 6 %. Відомо, що коефіцієнт А. Оукена складає 2,5 %. Визначте, скільки складе обсяг недовиробленої продукції у вартісному вираженні за таких умов.

Завдання 4 (евристичне). Обґрунтуйте напрями державної грошово-кредитної політики на основі аналізу основних показників грошово-кредитної політики. Використовуючи дані табл. 1, визначте за період 2010–2012 рр.: динаміку номінального й реального ВВП; рівень і темп зростання (приросту) монетизації економіки; зростання (зниження) швидкості обертання грошей.

Таблиця 1

Основні параметри грошово-кредитної політики

Дата	Грошова маса, млрд грн	Швидкість обертання грошей, кількість обертів за рік	Індекс цін
На 01.01.2011	487,3	1,87	1,123
На 01.01.2012	598,4	1,81	1,091
На 01.01.2013	664,4	1,98	1,046

Зробіть обґрунтовані висновки.

Завдання 5 (діагностичне). Проаналізуйте структуру та динаміку ВВП у фактичних цінах за даними, наведеними у табл. 2.

Таблиця 2

ВВП в Україні за категоріями кінцевого використання (млн грн)

Показники	2011 рік	2012 рік
Валовий внутрішній продукт	1 082 569	1 3166 00
Кінцеві споживчі витрати:	914 230	1 105 201
домашніх господарств	686 082	857 306
некомерційних організацій	8 222	9 197
сектору загального державного управління:	219 926	238 698
індивідуальні споживчі витрати	143 909	157 746

колективні споживчі витрати	76 017	80 952
Валове нагромадження основного капіталу	195 927	247 850
Зміна запасів матеріальних оборотних коштів	3 616	34 091
Придбання за виключенням вибуття цінностей	375	533
Чистий експорт товарів і послуг	-31 579	-71 075

Зробіть обґрунтовані висновки.

Затверджено на засіданні
кафедри публічного адміністрування та регіональної економіки.
Протокол № __ від " __ " _____ 20__ року.

Завідувач кафедри
Екзаменатор

Н. Л. Гавкалова
Г. М. Шумська

Отже, **стереотипне завдання** екзаменаційного білету розкриває рівень оволодіння студентами професійними компетентностями зі здійснення розрахунків показників: індексів рівня життя населення регіонів, коефіцієнту ринкової концентрації, рівня безробіття і зайнятості трудових ресурсів країни, рівня монетизації країни.

Евристичне завдання екзаменаційного білету розкриває рівень оволодіння студентами професійними компетентностями з оцінки доцільності реалізації того чи іншого виду державної економічної політики, обґрунтування необхідності підтримки інноваційно-інвестиційної політики, аналізу соціально-економічного стану розвитку країни та її регіонів з урахуванням узагальнюючих показників.

Діагностичне завдання екзаменаційного білету розкриває рівень оволодіння студентами професійними компетентностями з аналізу структури трудових ресурсів регіону або країни в цілому та побудови зведеного їх балансу, структури і показників динаміки чисельності працездатного населення країни за видами економічної діяльності, показників боргової безпеки країни, показників дослідження стану соціально-економічного розвитку країни та її регіонів.

Алгоритм вирішення кожного завдання включає окремі етапи, які відрізняються щодо складності, трудомісткості та значення для розв'язання завдання. Тому окремі завдання та етапи їх розв'язання оцінюються відокремлено один від одного наступним чином:

1) оцінка за правильність виконання стереотипних завдань дорівнює **7 балам** і включає:

за правильне представлення та використання методичного апарату, зокрема формул та позначення до них (2 бали);

за арифметичну правильність розрахунків та охайність представлення результатів (2 бали);

за правильне наведення одиниць виміру показників (1 бал);

за наявність і ґрунтовність висновку (2 бали);

2) оцінка за правильність виконання діагностичного завдання дорівнює **9 балам** і включає:

за правильне представлення та використання методичного апарату, зокрема формул та позначення до них (2 бали);

за наявність пояснень щодо алгоритму розрахунку окремих показників, які входять до алгоритму вирішення завдання та охайність представлення результатів (1 бал);

за арифметичну правильність розрахунків (2 бали);

за правильне наведення одиниць виміру показників (1 бал);

за логічну послідовність і ґрунтовність висновку (3 бали);

3) оцінка за правильність виконання евристичного завдання дорівнює **10 балам** і включає:

за правильне представлення та використання методичного апарату, зокрема формул та позначення до них (2 бали);

за наявність пояснень щодо алгоритму розрахунку окремих показників, які входять до алгоритму вирішення завдання та охайність представлення результатів (2 бали);

за арифметичну правильність розрахунків (2 бали);

за правильне наведення одиниць виміру показників (1 бал);

за логічну послідовність, аргументованість і ґрунтовність висновку (3 бали).

Кожне завдання екзаменаційного білета оцінюється окремо.

Результат іспиту оцінюється у балах (максимальна кількість – 40 балів, мінімальна, що зараховується – 25 балів). **Підсумкова оцінка за іспит** складається з суми балів за виконання всіх завдань.

Зразок екзаменаційного білету з дисципліни наведено у додатку Б.

11. Розподіл балів, які отримують студенти

Система оцінювання рівня сформованості професійних компетентностей студентів денної форми навчання наведена у табл. 5.

Таблиця 5

Система оцінювання рівня сформованості професійних компетентностей

Професійні компетентності	Навчальний тиждень	Години	Форми навчання				Рівень сформованості компетентностей	
							Форми контролю	Макс. бал
Змістовий модуль 1. Державне регулювання господарських процесів та економічної політики								31
1	2	3	4	5	6	7	8	9
ДРЕтаЕП 1	Здатність обґрунтовувати мету та параметри напрямків державного регулювання господарських процесів країни (регіону)	1	Ауд.	2	Лекція	Тема 1. Наукові засади державного регулювання господарських процесів та економічної політики	Робота на лекції	0,5
				2	Семинарське заняття	Семинарське заняття за темою: "Наукові засади державного регулювання господарських процесів та економічної політики"	Активна участь у семинарському занятті	0,5

Продовження табл. 5

1	2	3	4	5	6	7	8	9
ДРЕтаЕП 1	Здатність обґрунтовувати методи й інструменти державного регулювання господарських процесів на макро- та мезорівнях	2	СРС	8	Підготовка до заняття	Пошук, підбір та огляд літературних джерел за тематикою Підготовка презентацій за темою: "Наукові засади державного регулювання господарських процесів та економічної політики"	Презентація за темою	2
			Ауд.	2	Семинарське заняття	Семинарське заняття за темою: "Наукові засади державного регулювання господарських процесів та економічної політики"	Активна участь у семинарському занятті	0,5
	СРС	3	Ауд.	2	Лекція	Тема 1. Наукові засади державного регулювання господарських процесів та економічної політики (продовження)	Робота на лекції	0,5
			СРС	7	Підготовка до заняття	Пошук, підбір та огляд літературних джерел за заданою тематикою Підготовка презентацій за темою: "Державна економічна політика (ДЕП) та механізми її реалізації"	Презентація за темою	2
	Здатність визначати найбільш доцільні методи й інструменти державного регулювання економіки країни		Ауд.	2	Семинарське заняття	Семинарське заняття за темою: "Державна економічна політика (ДЕП) та механізми її реалізації"	Активна участь у семинарському занятті	0,5
			СРС	7	Підготовка до заняття	Пошук, підбір та огляд літературних джерел за заданою тематикою Підготовка презентацій за темою: "ДЕП та механізми її реалізації"	Презентація за темою	2

	Здатність в приймати управлінських рішень щодо модернізації державного регулювання економіки та економічної політики, використовуючи європейські підходи та впровадження досвід	4	Ауд.	2	Семинарське заняття	Семинарське заняття за темою: "Регулювання економіки як функція держави" Семинар-дискусія з питання "Роль держави в управлінні трансформаційними процесами у національній економіці"	Активна участь у семінарському занятті	0,5
			СРС	7	Підготовка до заняття	Пошук, підбір та огляд літературних джерел за тематикою Підготовка презентацій за темою: "Економічні системи як об'єкт державного регулювання"	Презентація за темою	3
	Здатність організовувати збирання, обробку й аналіз фінансово-економічної інформації щодо стану розвитку об'єкта управління (національна економіка, галузь, територія)	5	Ауд.	2	Лекція	Тема 2. ДЕП та механізми її реалізації	Робота на лекції	0,5
				2	Практичне заняття (ПЗ)	Практичне заняття за темою: "Розрахунок показників, які оцінюють ефективність реалізації різних видів ДЕП України"	Експрес-контрольна робота за темами 1-2	1,5
		СРС	8	Підготовка до заняття	Пошук, підбір та огляд літературних джерел за заданою тематикою Виконання завдань аналізу різних видів ДЕП України. Прийняття рішень щодо розробки ефективних напрямів реалізації ДЕП України	Перевірка домашнього завдання	1	
	ДРЕтаЕП 1	Здатність прогнозувати та оцінювати вплив застосування різних інструментів і методів реалізації економічної політики на основні макроекономічні параметри	6	Ауд.	2	ПЗ	Побудова "дерева цілей" і "дерева рішень" для вибору шляхів ефективної реалізації ДЕП України.	Активна участь у виконанні практичних завдань
СРС				7	Підготовка до заняття	Пошук, підбір та огляд літературних джерел за заданою тематикою. Виконання практичних завдань щодо використання результатів структуризації напрямів ефективної реалізації ДЕП України	Перевірка домашнього завдання	1

Продовження табл. 5

1	2	3	4	5	6	7	8	9
	Здатність обирати доцільні інструменти регуляторного впливу держави та її інституцій на господарські процеси на різних рівнях державного управління	7	Ауд.	2	Лекція	Тема 3. Система макроекономічних показників та їх застосування в практиці регулювання економіки	Робота на лекції	0,5
				2	ПЗ	Вирішення завдань щодо розрахунку валового внутрішнього продукту (ВВП) різними методами та чистого внутрішнього продукту (ЧВП)	Активна участь у виконанні практичних завдань	0,5
			СРС	7	Підготовка до заняття	Пошук, підбір та огляд літературних джерел за заданою тематикою. Виконання завдань щодо розрахунку ВВП різних країн світу і порівняння їх з обсягом ВВП України Підготовка до Колоквіуму	Перевірка домашнього завдання	1
	Здатність аналізувати різні інструменти грошово-кредитної політики	8	Ауд.	2	ПЗ	КОЛОКВІУМ за змістовим модулем 1	Підсумкова контрольна робота	11
СРС			7	Підготовка до заняття	Пошук, підбір та огляд літературних джерел за заданою тематикою	Перевірка домашнього завдання	1,5	
ДРЕтаЕП 2	Змістовий модуль 2. Напрями реалізації та показники оцінки державної економічної політики							29
	Здатність приймати управлінські рішення щодо	9	Ауд.	2	Лекція	Тема 4. Фактори, критерії та показники економічного	Робота на лекції	0,5

	Здатність застосовувати показники для ефективного державного регулювання економікою країни (регіону, території)	10	СРС	2	ПЗ	зростання Вирішення кейсу "Вплив зовнішніх факторів на динаміку економічного зростання України та її регіонів"	Активна участь у виконанні практичних завдань	0,5		
				6	Підготовка до занять	Пошук, підбір й огляд літературних джерел за заданою тематикою Виконання завдань щодо визначення впливу зовнішніх факторів на динаміку економічного зростання України та її регіонів	Перевірка домашнього завдання	1		
			СРС	2	ПЗ	Кейс "Оцінка рівня економічного розвитку у регіонах України"	Активна участь у виконанні практичних завдань	0,5		
				6	Підготовка до занять	Пошук, підбір та огляд літературних джерел за заданою тематикою Виконання практичних завдань щодо оцінки рівня економічного розвитку у регіонах України	Перевірка домашнього завдання	1		
			Здатність обґрунтовувати критерії для оцінювання наслідків прийнятих управлінських рішень щодо вибору стратегії економічного зростання економіки країни (регіонів)	11	Ауд.	2	Лекція	Тема 4. Фактори, критерії та показники економічного зростання	Робота на лекції	0,5
						2	ПЗ	Виконання практичних завдань щодо визначення показників економічного зростання в регіонах України	Активна участь у виконанні практичних завдань	0,5
	СРС	6		Підготовка до занять	Пошук, підбір та огляд літературних джерел за заданою тематикою Виконання практичних завдань щодо визначення показників економічного зростання в регіонах України	Перевірка домашнього завдання	1			
		12		Ауд.	2	ПЗ	Вирішення кейсу "Структура і проблеми фінансування суспільного сектору в Україні"	Активна участь у виконанні практичних завдань	0,5	
	6		Підготовка до занять		Пошук, підбір та огляд літературних джерел за заданою тематикою Виконання практичних завдань щодо вибору напрямів фінансування суспільного сектору економіки	Перевірка домашнього завдання	1			
	ДРЕтаЕП 2	Здатність розробляти та здійснювати реалізацію цільових програм та концепцій на державному, регіональному та місцевому рівнях	13	Ауд.	2	Лекція	Тема 5. Державне регулювання підприємництва та регуляторна політика в Україні	Робота на лекції	0,5	
					2	ПЗ	Вирішення практичного завдання за темою "Аналіз регуляторної політики в Україні"	Активна участь у виконанні практичних завдань	0,5	

Закінчення табл. 5

1	2	3	4	5	6	7	8	9
ДРЕтаЕП 2	регуляторно впливу держави та її інституцій на господарські процеси на місцях	14	Ауд.	2	ПЗ	Пошук, підбір та огляд літературних джерел за заданою тематикою Виконання практичних завдань щодо аналізу зарубіжного досвіду регуляторної політики	Перевірка домашнього завдання	1
						Вирішення практичних завдань щодо вибору напрямів державної підтримки малого та середнього підприємництва в	Експрес-контрольна робота	2

					Україні			
			СРС	7	Підготовка до занять	Пошук, підбір та огляд літературних джерел за заданою тематикою Виконання практичних завдань щодо вибору напрямів державної підтримки малого та середнього підприємництва в Україні	Перевірка домашнього завдання	1,5
Здатність прогнозувати та оцінювати вплив застосування різних інструментів і методів реалізації економічної політики на основні макроекономічні параметри та поведінку господарюючих суб'єктів	15	Ауд.	2	Лекція	Тема 6. Механізми структурної та інноваційно-інвестиційної політики.	Робота на лекції	0,5	
			2	ПЗ	Вирішення практичних завдань щодо розрахунку показників інноваційно-інвестиційної активності регіонів в Україні	Активна участь у виконанні практичних завдань	0,5	
		СРС	7	Підготовка до занять	Пошук, підбір та огляд літературних джерел за заданою тематикою Виконання практичних завдань щодо розрахунку показників інноваційно-інвестиційної активності регіонів в Україні	Перевірка домашнього завдання	1	
Здатність розробляти пропозиції до державних і регіональних програм соціально-економічного розвитку для підвищення ефективності державного управління	16	Ауд.	2	Семинарське заняття	Семинарське заняття за темою: "Необхідність та основні напрями запровадження регуляторної політики у сучасних умовах розвитку України"	Активна участь у семінарському занятті	0,5	
		СРС	6	Підготовка до занять	Пошук, підбір та огляд літературних джерел за заданою тематикою Підготовка презентації за темою: "Механізми структурної та інноваційно-інвестиційної політики" Підготовка до Колоквіуму	Презентація за темою	2	
Здатність надавати рекомендації органам державної влади і місцевого самоврядування щодо застосування ефективних варіантів економічного регулювання країни	17	Ауд.	2	Лекція	Тема 7. Аналіз економічної політики за провідними напрямами її реалізації в сучасних умовах України.	Робота на лекції	0,5	
			2	ПЗ	КОЛОКВІУМ за змістовим модулем 2.	Підсумкова контрольна робота	11	
		СРС	6	Підготовка до занять	Пошук, підбір та огляд літературних джерел за заданою тематикою	Перевірка домашніх завдань	0,5	
СЕСІЯ		Ауд.	2	Передек зам. консультац.	Вирішення практичних завдань на різні теми, що входять до підсумкового контролю	Підсумковий контроль	40	
			2	Екзамен	Виконання завдань екзаменаційного білету			
		СРС	10	Підготовка до екзамену	Повторення матеріалів змістових модулів			
Усього годин			180	Загальна максимальна кількість балів по дисципліні			100	
3 НИХ								
аудиторні			56	31 %	поточний контроль:		60,00	
самостійна робота			124	69 %	підсумковий контроль:		40,00	

Розподіл балів за формами та методами навчання з дисципліни у межах тем змістових модулів наведено в табл. 6.

Розподіл балів за формами та методами навчання з дисципліни

Теми змістовного модуля		лекції	практичні	домашні завдання	есе	доповідь	презентація	поточні контрольні роботи	колоквіум	Усього
Змістовий модуль 1. Державне регулювання господарських процесів та економічної політики	Тема 1. Наукові засади державного регулювання господарських процесів та економічної політики	1	2				9		11	31
	Тема 2. Державна економічна політика та механізми її формування	0,5	1	2				1		
	Тема 3. Система макроекономічних показників та їх застосування в практиці регулювання економіки	0,5	1	2						
Змістовий модуль 2. Напрями реалізації та показники оцінки державної економічної політики	Тема 4. Фактори, критерії та показники економічного зростання	1	2	4					11	29
	Тема 5. Державне регулювання підприємництва та регуляторна політика в Україні	0,5	1	2				2		
	Тема 6. Механізми структурної та інноваційно-інвестиційної політики	0,5	1	1			2			
	Тема 7. Аналіз економічної політики за провідними напрямками її реалізації в сучасних умовах України	0,5	0,5							

Усього	4,5	8,5	11			11	3	22	60
--------	-----	-----	----	--	--	----	---	----	----

Максимальну кількість балів, яку може накопичити студент протягом тижня за формами та методами навчання за навчальною дисципліною "Державне регулювання економіки та економічна політика", наведено у табл. 7.

Таблиця 7

Розподіл балів за тижнями

Теми змістовного модулю			лекції	практичні	домашні завдання	есе	доповідь	презентація	поточні контрольні роботи	колоквиум	Усього
Змістовий модуль 1	Тема 1	1 тиждень	0,5	0,5				2			3
	Тема 1	2 тиждень		0,5				2			2,5
	Тема 1	3 тиждень	0,5	0,5				2			3
	Тема 1	4 тиждень		0,5				3			3,5
	Тема 2	5 тиждень	0,5	0,5	1				1		3
	Тема 2	6 тиждень		0,5	1						1,5
	Тема 3	7 тиждень	0,5	0,5	1						2
	Тема 3	8 тиждень		0,5	1					11	12,5
Змістовий модуль 2	Тема 4	9 тиждень	0,5	0,5	1						2
	Тема 4	10 тиждень		0,5	1						1,5
	Тема 4	11 тиждень	0,5	0,5	1						2
	Тема 4	12 тиждень		0,5	1						1,5
	Тема 5	13 тиждень	0,5	0,5	1						2
	Тема 5	14 тиждень		0,5	1				2		3,5
	Тема 6	15 тиждень	0,5	0,5	1						2
	Тема 6	16 тиждень		0,5				2			2,5
	Тема 7	17 тиждень	0,5	0,5						11	12
Усього			4,5	8,5	11			11	3	22	60

Підсумкова оцінка з навчальної дисципліни визначається відповідно до Тимчасового положення "Про порядок оцінювання результатів навчання студентів за накопичувальною бально-рейтинговою системою" ХНЕУ ім. С. Кузнеця (табл. 8).

Оцінки за цією шкалою заносяться до відомостей обліку успішності, індивідуального навчального плану студента та іншої академічної документації.

Таблиця 8

Шкала оцінювання: національна та ЄКТС

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ЄКТС	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90 – 100	A	відмінно	зараховано
82 – 89	B	добре	
74 – 81	C		
64 – 73	D	задовільно	
60 – 63	E		
35 – 59	FX	незадовільно	не зараховано
1 – 34	F		

12. Рекомендована література

12.1. Основна

1. Бліщук К. М. Економічний аналіз державної політики: основні поняття, підходи до застосування : навч. посібн. / К. М.Бліщук, Є. Г. Матвіїшин. – Львів : ЛРІДУ НАДУ, 2007. – 268 с.
2. Бодров, В. Г. Державне регулювання економіки та економічна : навч. посіб. / В. Г. Бодров, О. М. Сафронова, Н. І. Балдич. – К. : Академвидав, 2010. – 520 с.
3. Бодров В. Г. Трансформація економічних систем: концепції, моделі, механізми регулювання та управління : навч. посібн. / В. Г.Бодров. – К. : Вид. УАДУ, 2002. – 102 с.
4. Гриньова В. М. Державне регулювання економіки : підручник / В. М. Гриньова, М. М. Новікова. – К. : Знання, 2008. – 398 с.
5. Калетнік Г. М. Державне регулювання економіки : навч. посібн. / А. Г. Мазур, О. Г. Кубай. – К. : Ліра-М, 2011. – 428 с.
6. Михасюк І. Р. Державне регулювання економіки : підручник / І. Р.Михасюк. – К. : Ліра-М, 2011. – 216 с.

12.2. Додаткова

7. Бодров В. Г. Державне регулювання інноваційної модернізації промислового комплексу України : наукове

видання / В. Г. Бодров, М. В. Гаман, В. О. Гусєв. – К. : НАДУ, 2010. – 73 с.

8. Бюджетна політика у контексті соціально-економічного розвитку України : у 6 т. / редкол.: М. Я. Азаров (голова) та ін. Т. 5. Реформування міжбюджетних відносин і зміцнення фінансової основи місцевого самоврядування / М. Я. Азаров, Ф. О. Ярошенко, В. Г. Бодров (кер. авт. кол.) та ін. – К. : НДФІ, 2004. – 400 с.

9. Бюджетний кодекс України (зі змінами, внесеними згідно із законами) № 1275-VI від 16.04.2009 // Відомості Верховної Ради. – 2009. – № 38. – С. 534.

10. Геєць В. М. Економічні дослідження (методологія, інструментарій, організація, апробація) : навч. посібн. / В. М. Геєць та ін. ; за ред. А. А. Мазараки. – К. : Київ. нац. торг.-екон. ун-т, 2010. – 279 с.

11. Господарський кодекс України від 09.01.2007 р. № 549-V // Відомості Верховної Ради. – 2007. – № 12. – С. 106.

12. Економічна теорія: Макро- та мікроекономіка : підручник / за ред. З. Ватаманюка, С. Панчишина. – К. : ВД "Альтернативи", 2005. – 606 с.

13. Запатріна І. В. Розвиток системи державного капітального інвестування в Україні / І. В. Запатріна // Фінанси України. – 2009. – № 4. – С. 53–64.

14. Ковтун О. І. Державне регулювання економіки : курс лекцій / О. І. Ковтун. – К. : Ліра-М, 2012. – 388 с.

15. Ковтун О. І. Державне регулювання економіки : практикум / О. І. Ковтун. – К. : Ліра-М, 2012. – 340 с.

16. Конституція України. – К. : Інститут законодавства Верховної Ради України, 1996. – 142 с.

17. Піхоцький В. Ф. Ефективність бюджетної політики як інструмент соціально-економічного розвитку України / В. Ф. Піхоцький // Фінанси України. – 2010. – № 2. – С. 30–37.

18. Про зайнятість населення : Закон України № 1725-VI від 17.11.2009 // Відомості Верховної Ради України. – 2010. – № 8. – С. 54.

19. Про засади державної регуляторної політики у сфері господарської діяльності : Закон України № 4231-VI від 13.01.2012 // Відомості Верховної Ради України. – 2011. – № 1. – С. 154.

20. Про інвестиційну діяльність : Закон України № 3461-VI від 02.06.2011 // Відомості Верховної Ради України. – 2011. – № 51. – С. 578.

21. Про інноваційну діяльність Закон України № 3715-VI від 08.09.2011 // Офіційний вісник України. – 2011. – № 77. – С. 14.

22. Про розвиток та державну підтримку малого і середнього підприємництва в Україні : Закон України № 4618-VI від 22.03.2012 р. // Голос України. – 2012. – № 70. – С. 12.

23. Щетинін А. І. Політична економія : підручник / А. І. Щетинін. – К. : ЦУЛ, 2011. – 480 с.

12.3. Ресурси мережі Internet

24. Балабан О. Р. Державне регулювання інноваційної діяльності [Електронний ресурс] / О. Р. Балабан. – Режим доступу : http://www.nbuv.gov.ua/portal/chem_biol/nvnltu/15_3/244_Valaban_15_3.pdf.

25. Башнянин Г. І. Регулювання економічних систем і його типи [Електронний ресурс] / Г. І. Башнянин, Г. С. Третьак, О. М. Мартин. – Режим доступу : http://www.nbuv.gov.ua/portal/chem_biol/17_2/135_Basznianyn_17_2.pdf.

26. Зайдель М. І. Економічна політика незалежної України: деякі підсумки та перспективи [Електронний ресурс] / М. І. Зайдель. – Режим доступу : http://www.nbuv.gov.ua/portal/Soc_Gum/Grani/2012_1/40.pdf.

27. Кульчицький Б. В. Методологічні проблеми типологізації економічних систем суспільства [Електронний ресурс] / Б. В. Кульчицький. – Режим доступу : http://www.nbuv.gov.ua/portal/natural/iglpdp/2002_27/135_Kulczycki_LG_27.pdf.

28. Кульчицький Б. В. Типологізація економічних систем на основі уточнюючих об'єктивних критеріїв [Електронний ресурс] / Б. В. Кульчицький. – Режим доступу : http://www.nbuv.gov.ua/portal/chem_biol/nvnltu/13_2/198_Kulczycki_13_2.pdf.

29. Лапчук Я. Зміст і цілі грошово-кредитної політики [Електронний ресурс] / Я. Лапчук. – Режим доступу : <http://www.nbuv.gov.ua/portal/Lapczuk.pdf>.

30. Лозова О. Роль грошово-кредитної політики в стимулюванні інноваційного розвитку вітчизняної економіки [Електронний ресурс] / О. Лозова. – Режим доступу : http://www.nbuv.gov.ua/portal/Soc_Gum/Gev/2011_2.pdf.

31. Лютий І. О. Теоретико-методологічні засади бюджетної політики держави / Ш. О. Лютий // Фінанси України. – 2009. – № 12. – С. 13–19.
32. Малига В. А. Регуляторна політика як напрям вдосконалення правового регулювання господарських відносин [Електронний ресурс] / В. А. Малига. – Режим доступу: http://www.nbu.gov.ua/portal/soc_gum/Nashp/2011_1_2/Maluga.pdf.
33. Мордвінов О. Г. Досвід формування механізму регуляторної політики в США та можливості застосування його в Україні [Електронний ресурс] / О. Г. Мордвінов, М. А. Погрібняк. – Режим доступу: http://www.nbu.gov.ua/portal/soc_gum/Ptdu/2011_2/files/PD211_28.pdf.
34. Офіційний сайт Верховної Ради України. – Режим доступу : <http://www.portal.rada.gov.ua>.
35. Офіційний сайт Державного агентства України з інвестицій та розвитку. – Режим доступу : <http://in.ukrproject.gov.ua>.
36. Офіційний сайт Державного комітету статистики України. – Режим доступу : <http://www.ukrstat.gov.ua>.
37. Офіційний сайт Міністерства економічного розвитку і торгівлі України. – Режим доступу : <http://www.me.gov.ua>.
38. Офіційний сайт Міністерства фінансів України. – Режим доступу : <http://www.minfin.gov.ua>.
39. Павлішенко І. Б. Державне регулювання підприємництва в Україні: напрямки та пріоритети [Електронний ресурс] / І. Б. Павлішенко. – Режим доступу : http://www.nbu.gov.ua/portal/17_1/258_Pawliszenko_17_1.pdf.

Додатки

Додаток А
Таблиця А.1

Структура складових професійних компетентностей з навчальної дисципліни "Державне регулювання економіки та економічна політика" за Національною рамкою кваліфікацій України

Складові компетентності, яка формується в рамках теми	Мінімальний досвід	Знання	Вміння	Комунікації	Автономність і відповідальність
1	2	3	4	5	6
Тема 1. Наукові засади державного регулювання господарських процесів та економічної політики					
Використовувати методи й інструменти державного регулювання економіки країни та її регіонів	Сутність поняття державного регулювання економіки та вихідні положення цього процесу, основні види методів державного регулювання економіки	Розуміння сутності, принципів, об'єктів, суб'єктів й інструментів державного регулювання економіки у країні; знання методології дослідження й удосконалення процесів регулювання економіки на макрорівні	Уміння використовувати загальнонаукові та конкретнонаукові методи для дослідження механізму державного регулювання економіки у країні	Здатність до роботи у команді з іншими студентами при обговоренні необхідності державного регулювання економіки та економічної політики в Україні	Здатність брати ініціативу і формулювати власну позицію щодо обґрунтування методології дослідження механізму державного регулювання економіки в Україні
Тема 2. Державна економічна політика (ДЕП) та механізми її реалізації					
Приймати управлінські рішення щодо модернізації державного регулювання економіки та економічної політики, використовуючи європейські підходи та вітчизняний досвід	Сутність поняття ДЕП. Основні види і інструменти ДЕП. Сутність методу "дерево цілей". Зарубіжний досвід реалізації ДЕП	Знання про сутність ДЕП і основні складові механізму її реалізації у країні; знання основних критеріїв ефективної реалізації окремих видів ДЕП	Уміння обґрунтовувати критерії для оцінювання наслідків прийнятих управлінських рішень щодо реалізації тієї чи іншої ДЕП у країні	Здатність дотримуватися соціальних норм і правил при співпраці з іншими студентами при формуванні своєї власної позиції щодо ефективних шляхів реалізації ДЕП	Здатність брати на себе відповідальність за прийняття індивідуальних й колективних рішень у процесі вибору шляхів ефективної реалізації ДЕП у країні
Тема 3. Система макроекономічних показників та їх застосування в практиці регулювання економіки					

Оцінювати вплив застосування різних інструментів і методів державного регулювання економіки на основні макроекономічні параметри країни.	Основні поняття системи національних рахунків та взаємозв'язок показників у цій системі. Методи оцінки основних макроекономічних показників.	Знання складових системи національних рахунків; знання методологічних основ розрахунку основних макроекономічних показників відповідно до системи національних рахунків, яку використовує Україна.	Уміння розраховувати основні макроекономічні показники в країні та застосовувати їх економічну сутність для ефективного державного регулювання економіки країни.	Здатність налагоджувати ефективну комунікацію у групі щодо використання інтерпретації основних макроекономічних показників для обґрунтування напрямів ефективного державного регулювання економіки країни.	Здатність брати на себе відповідальність за наслідки використання висновків після розрахунку основних макроекономічних показників у процесі державного регулювання економіки та економічної політики в Україні.
--	--	--	--	--	---

Закінчення додатку А

Закінчення табл. А.1

46

1	2	3	4	5	6
Тема 4. Фактори, критерії та показники економічного зростання					
Обґрунтовувати критерії для оцінювання наслідків прийнятих управлінських рішень щодо вибору стратегії економічного зростання на макро- та мезорівнях	Сутність економічного зростання і економічного розвитку. Етапи алгоритму розрахунку основних показників економічного зростання і розвитку економіки.	Знання про сутність економічного зростання; знання алгоритму розрахунку основних показників економічного зростання (спаду) економіки та критеріїв оцінки цих показників	Уміння розраховувати основні показники, що характеризують економічне зростання (спад) в країні, та застосовувати їх економічну сутність для ефективного державного регулювання економіки країни	Здатність до роботи у команді у процесі розробки пропозицій та заходів програм державного стимулювання економічного зростання країни та її регіонів на основі моніторингу стану розвитку, визначених показників та діючого порядку	Здатність брати на себе ініціативу при прийнятті рішень щодо вирішення проблем державного регулювання економічного зростання країни та її регіонів
Тема 5. Державне регулювання підприємництва та регуляторна політика в Україні					
Обґрунтовувати критерії для оцінювання наслідків прийнятих управлінських рішень щодо напрямів дієвого регулювання підприємництва з боку держави та проведення регуляторної політики	Сутність, основні види підприємницької діяльності, її законодавчі основи. Процес реалізації регуляторної політики в країні. Інструменти державного регулювання підприємства	Знання нормативно-правових основ функціонування підприємництва в Україні; знання складових механізму державного регулювання підприємства у країні; знання основ проведення регуляторної політики в країні	Уміння обирати доцільні інструменти державного регулювання підприємства та регуляторного впливу на господарські процеси на різних рівнях державного управління	Здатність налагоджувати ефективну комунікацію у групі щодо використання інструментів державного регулювання підприємства та регуляторного впливу на господарські процеси в країні	Здатність брати ініціативу і формулювати власну позицію щодо обґрунтування вибору інструментів державного регулювання підприємства та напрямів реалізації регуляторної політики
Тема 6. Механізми структурної та інноваційно-інвестиційної політики					

Надавати рекомендації органам публічної влади щодо застосування ефективних варіантів державного регулювання інноваційно-інвестиційних процесів країни та реалізації структурної політики	Сутність структурної політики, основні її принципи й інструменти реалізації. основи інноваційно-інвестиційної політики та показники її ефективності	Знання про сутність структурної політики, основні її принципи й інструменти реалізації; знання про основи інноваційно-інвестиційної політики та показники її ефективності	Уміння розраховувати основні показники, що характеризують ефективність реалізації структурної та інноваційно-інвестиційної політики в країні, та застосовувати їх економічну сутність для ефективного державного регулювання економіки країни	Здатність до роботи у команді при обговоренні результатів розрахунків показників, що характеризують ефективність реалізації структурної та інноваційно-інвестиційної політики в Україні	Здатність брати на себе відповідальність за наслідки прийнятих рішень щодо реалізації основних напрямів структурної та інноваційно-інвестиційної політики в Україні
Тема 7. Аналіз економічної політики за провідними напрямами її реалізації в сучасних умовах України					
Обґрунтовувати способи реалізації різних видів державної економічної політики в країні та її регіонах	Основні етапи проведення аналізу різних видів економічної політики в країні на державному та регіональному рівнях	Знання про основні етапи проведення аналізу різних видів економічної політики в країні на макро- і мезорівнях;	Уміння проводити аналіз різних видів економічної політики в країні на державному та регіональному рівнях	Здатність до роботи у команді з іншими студентами при обговоренні напрямів проведення аналізу різних видів економічної політики в Україні та інших країнах світу	Здатність брати на себе відповідальність за наслідки проведення аналізу різних видів економічної політики в країні в Україні

Зміст

Вступ	3
1. Опис навчальної дисципліни	4
2. Мета та завдання навчальної дисципліни	4
3. Програма навчальної дисципліни	8
4. Структура навчальної дисципліни	12
5. Теми та плани семінарських занять	14
6. Теми практичних занять	17
7. Самостійна робота	17
7.1. Контрольні запитання для самодіагностики	20
8. Індивідуально-консультативна робота	22
9. Методи навчання	23
10. Методи контролю	26
11. Розподіл балів, які отримують студенти	32
12. Рекомендована література	38
12.1. Основна	38
12.2. Додаткова	38
12.3. Ресурси мережі Internet	39
Додатки	41

НАВЧАЛЬНЕ ВИДАННЯ

Робоча програма
навчальної дисципліни
"ДЕРЖАВНЕ РЕГУЛЮВАННЯ ЕКОНОМІКИ
ТА ЕКОНОМІЧНА ПОЛІТИКА"
для студентів спеціальності
8.15010008 "Публічне адміністрування"
всіх форм навчання

Укладач **Шумська** Ганна Миколаївна

49

Відповідальний за випуск **Гавкалова Н. Л.**

Редактор **Бутенко В. О.**

Коректор **Бутенко В. О.**

План 2014 р. Поз. № 199 ЕВ. Обсяг 44 стор.

Видавець і виготівник – видавництво ХНЕУ ім. С. Кузнеця, 61166, м. Харків, пр. Леніна,
9а

---

*Свідоцтво про внесення до Державного реєстру суб'єктів видавничої справи
Дк № 481 від 13.06*